

**SOM OPORTUNISTES
GRÀCIES A LES NOSTRES
CAPACITATS MENTALS**

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Més enllà dels 7.000 milions

Segons l'ONU, el 31 d'octubre el nombre de persones que compartim la Terra va assolir l'esfereïdora xifra de 7 mil milions. Se'n va parlar molt aquella setmana, especialment de les implicacions que tindrà el creixement accelerat de la població si no s'atura, com per exemple que d'aquí a 40 anys caldrà duplicar la producció de carn i augmentar un 50% la de cereals. També es va parlar de les causes immediates: l'augment de l'esperança de vida associat a la millora de la sanitat, i la gran taxa de natalitat vinculada sovint a la pobresa, entre altres. Van durar ben poc, però, aquestes reflexions, i en cap cas no es va parlar de per què la biologia intrínseca de les persones ens ha portat a aquest llindar. Però si volem que el creixement de la població no continuï desbocat, també cal tenir-ho en compte.

TOTES LES ESPÈCIES TENEN comportaments que estimulen els individus a la procreació. Hom pot distingir, de forma general, dos grans grups d'espècies: les que van augmentant progressivament el nombre d'individus fins que arriben a un llindar determinat d'estabilitat, condicionat pel medi on viuen i els recursos que hi troben; i les anomenades oportunistes, que mantenen un nombre molt baix d'individus fins

que, de sobte, a causa d'algun canvi ambiental que les afavoreix, comencen a proliferar de forma sobtada i desbocada—com passa, per exemple, en les plagues—, fins que la manca de recursos les porta novament gairebé al llindar de l'extinció. El creixement humà del segle passat, i molt especialment el de les darreres dècades, sembla que segueix un patró idèntic al de les espècies oportunistes.

PER QUÈ, COM A MÍNIM EN aparença, ens comportem com a oportunistes? La resposta sembla senzilla: les nostres capacitats mentals, producte del funcionament innat del nostre cervell i de la seva capacitat creativa, són una adaptació biològica que ens ha permès superar el llindar d'estabilitat que determina el medi, atès que fan possible que aprofitem la major part

**El creixement humà
del segle passat sembla
que segueix un patró
idèntic al de les espècies
oportunistes**

d'ambients de la Terra, gràcies a solucions culturals i científicotècniques. Una adaptació biològica que ha fet que esdevinguem, si més no ara per ara, oportunistes.

LA SOLUCIÓ A AQUEST OPORTUNISME desbocat, però, és complexa. D'una banda, la mateixa natura ens ofereix mecanismes innats de control de la natalitat, que sens dubte podem—i hem—de potenciar culturalment. En aquest sentit, un treball publicat fa unes setmanes a *EMBO Reports* indica clarament que l'increment de l'esperança de vida dels darrers 50 anys ha fet que, fisiològicament, disminueixi la fertilitat, atès que el cos destina més energia al sistema immunitari i a la treu del reproductor. D'altra, però, la pobresa i determinades actituds culturals arrelades en moltes societats continuen prioritzant una alta taxa de natalitat, malgrat la relativa manca de recursos.

SERIA FÀCIL CLOURE AQUEST ARTICLE dient que, si som oportunistes gràcies a les nostres capacitats mentals, cal que ara també les utilitzem per controlar el nombre d'habitants, abans no sigui massa tard i la natura ho faci per nosaltres, potser de forma dràstica. Però la nostra mateixa biologia no ens ho posarà fàcil. Com acaba de demostrar un altre treball publicat a *Nature*, la selecció natural ha afavorit també la tendència mental que sobrevalorarem les nostres capacitats i expectatives, un comportament en part innat que, segons els autors, pot trobar-se darrere els col·lapses financers, les guerres i, en general, qualsevol actitud excessivament agosarada, atès que impedeix que hi posem remei a temps. Potser per això tendim a pensar que, tard o d'hora, ja ho solucionarem.